

XXIII-oji Jaunųjų mokslininkų psichologų konferencija

PSICHOLOGIJA ŠIANDIEN: tarp stabilumo ir kaitos

2026 m. gegužės 15 d.

PRANEŠIMŲ SANTRAUKŲ LEIDINYS

Abstract book of the
23rd Conference of Junior Researchers in Psychology
**PSYCHOLOGY TODAY:
BETWEEN STABILITY AND CHANGE**

MAY 15, 2026

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

ORGANIZACINIS KOMITETAS

| ORGANISATIONAL COMMITTEE

Pirmininkė | Chair: Agnė Grigaitė

Nariai | Members: Livija Žiemenė,
Jurgita Tilingaitė, Fadzai Munyuki,
Lauryna Vilutytė, Paulina Smolskaitė,
Ugnius Binkauskas, Sandra Bagdonaitė-
Jankauskienė, Adelė Petravičiūtė.

Studentai | Students:

Brigita Mikulstykė, Bernardas Liukaitis.

LiPSA nariai | LiPSA members:

Justas Stabrauskas, Gabija Kasilovskytė.

KONFERENCIJOS MOKSLO KOMITETAS

| SCIENTIFIC COMMITTEE OF THE CONFERENCE

Pirmininkas | Chair: Doc. dr. Alfredas Laurinavičius

Nariai | Members: prof. dr. Evaldas Kazlauskas,
doc. dr. Sigita Girdzijauskienė, dr. Austėja
Dumarkaitė, dr. Arūnas Žiedelis, prof. dr. Ilona
Laurinaitytė, dr. Viktorija Azuma, doc. dr. Greta
Kalūževičiūtė, dr. Gabrielė Skabeikytė-Norkienė.

KONFERENCIJOS GLOBĖJA

| PATRON OF THE CONFERENCE

Prof. habil dr. Danutė Gailienė

KONFERENCIJOS ORGANIZATORIAI

| CONFERENCE ORGANISERS

Filosofijos
fakultetas

RĖMĖJAI

| SPONSORS

Go Vilnius

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

DOI <https://doi.org/10.15388/JMPK.2026>

ISSN 2669-0357

Copyright © 2026 Authors. Published by Vilnius University Press. This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Licence, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.

JAUNŲ SUAUGUSIŲJŲ ĮSITIKINIMŲ PAGAL SVEIKATOS ĮSITIKINIMO MODELĮ IR D TIPO ASMENYBĖS BRUOŽŲ SĄSAJOS SU SVEIKATAI NEPALANKIU ELGESIU

Viktorija Vasiliauskaitė, Prof. Dr. Aidas Perminas

Vytauto Didžiojo universitetas, Socialinių mokslų fakultetas, Psichologijos katedra

Tyrimo problema. Pasaulyje ir Lietuvoje yra didelis lėtinių neinfekcinių ligų paplitimas (WHO, 2024). Šių ligų rizikos veiksniai dažnai susiję su elgesiu, pavyzdžiui, rūkymu, menku fiziniu aktyvumu, ir alkoholio vartojimu (Wood et al., 2021). Sveikatos psichologijos tyrimai siekia suprasti veiksnius, prognozuojančius su sveikata susijusį elgesį, ir integruoti juos į prevencinių programų kūrimą (Conner, 2015). Šiuo tyrimu siekta nustatyti jaunų suaugusiųjų D tipo asmenybės bruožų ir įsitikinimų apie širdies kraujagyslių sistemos ligą pagal Sveikatos įsitikinimų modelį (Champion & Skinner, 2008) sąsajas su sveikatai nepalankiu elgesiu.

Medžiaga ir metodai. Atliktas kiekybinis tyrimas. Apklausa buvo patalpintas interneto svetainėje. Ją sudarė socialiniai demografiniai klausimai, D tipo asmenybės klausimyno (Denollet, 2005) neigiamo afektyvumo ir socialinio varžymosi subskalės, alkoholio vartojimo intensyvumo skalė (Lac et al., 2013), rūkymo intensyvumo skalė (Glazunov et al., 1981), tarptautinis fizinio aktyvumo klausimynas (IPAQ) (Craig et al., 2003) ir Sveikatos įsitikinimo modelio kintamųjų klausimynas sukurtas šio darbo autorės (klausimyno validumui ir patikimumui patikrinti buvo atliktas pilotinis tyrimas). Analizėje naudoti 555 respondentų duomenys, iš kurių 414 moterų (74,6%), 141 vyras (25,4%). Tiriamųjų amžius pasiskirstė nuo 20 iki 35 metų, o amžiaus vidurkis buvo 24,8 (SN = 3,22778).

Rezultatai ir diskusija. Tyrimas parodė, kad D tipo asmenybės bruožai ir sveikatos įsitikinimai siejasi su sveikatai nepalankiu jaunų suaugusiųjų elgesiu. Neigiamas afektyvumas ir lytis buvo susiję su intensyvesniu alkoholio vartojimu, o socialinis varžymasis – su mažesniu fiziniu aktyvumu; sąsajų su rūkymo intensyvumu nenustatyta. Mažesnis saviveiksmingumas siejosi su didesniu alkoholio vartojimu ir rūkymu bei paaiškino ryšį tarp neigiamo afektyvumo ir šių elgesio formų. Rezultatai pabrėžia sveikatos įsitikinimų modelio praktinę reikšmę prevencijai.

Išvados. Jaunų suaugusiųjų neigiamas afektyvumas siejasi su intensyvesniu alkoholio vartojimu, o socialinis varžymasis – su mažesniu fiziniu aktyvumu. Sveikatos įsitikinimai, ypač saviveiksmingumas, suvokiamos kliūtys keisti elgesį ir suvokiamas jautrumas, yra svarbūs veiksniai, susiję su sveikatai nepalankiu elgesiu. Sveikatos įsitikinimai medijuoja sąsają tarp neigiamo afektyvumo ir intensyvesnio rūkymo bei alkoholio vartojimo.

Darbo vadovas: Prof. Dr. Aidas Perminas

Raktiniai žodžiai: D tipo asmenybė, neigiamo afektyvumo bruožas, socialinio varžymosi bruožas, rūkymas, alkoholio vartojimas, fizinis aktyvumas.

NERIMO DĖL KLIMATO KAITOS IR JO ĮVEIKOS RYŠYS: NERIMASTINGUMO, NEUROTISKUMO IR DEPRESIJOS, NERIMO BEI STRESO SIMPTOMŲ VAIDMUO

Viltė Zaveckaitė

Vilniaus universitetas, Filosofijos fakultetas, Klinikinės psichologijos katedra

Išvadas. Klimato kaitos akistatoje visuomenei kyla iššūkių apsaugoti psichikos sveikatą nuo neigiamų padarinių ir išlaikyti įsitraukimą į aplinkosauginių problemų sprendimą. Todėl atsižvelgus į tai, kad mokslinėje literatūroje trūksta duomenų šia tema, tyrime buvo

nagrinėjamas nerimo dėl klimato kaitos ir jo įveikos ryšys bei nerimastingumo, neurotiškumo, nerimo, depresijos ir streso simptomų vaidmuo.

Metodika. Tyrinėjant ryšius tarp konstruktyvų buvo vykdomas koreliacinis tyrimas. Renkant tyrimo dalyvius buvo taikoma netikimybinė patogioji atranka. Tyrimo imtį sudarė 429 tyrimo dalyviai (316 moterų, 93 vyrai, 8 nedvinarės lyties asmenys ir 12 lyties nenorėjusių įvardinti respondentų), kurių amžius svyravo nuo 18 iki 72 metų amžiaus. Nerimui dėl klimato kaitos įvertinti buvo pasitelkta Hogg nerimo dėl klimato kaitos skalė, klimato nerimo įveikai matuoti buvo pasirinkta Nerimo dėl klimato kaitos įveikos skalė, nerimastingumui įvertinti buvo naudojama Pensilvanijos valstijos nerimastingumo klausimyno trumpoji versija, depresijos, nerimo ir streso simptomams matuoti buvo pasitelkta Depresijos, nerimo ir streso skalė – 21, neurotiškumui įvertinti buvo naudojami Mini-Tarptautinio asmenybės teiginių klausimyno neurotiškumą matuojantys teiginiai.

Rezultatai. Į problemą orientuotą įveiką statistiškai reikšmingai prognozavo įkyrus mąstymas ($\beta = 0,25$, $p = 0,001$) ir nerimas dėl asmeninio poveikio ($\beta = 0,48$, $p < 0,001$), į vengimą orientuotą įveiką - įkyrus mąstymas ($\beta = 0,14$, $p = 0,045$) ir elgesio simptomai ($\beta = 0,18$, $p = 0,009$). Klimato nerimas buvo silpnai susijęs su nerimastingumu (koreliacijos koeficientai svyravo nuo 0,30 iki 0,44) ir neurotiškumu (koreliacijos koeficientai svyravo nuo 0,24 iki 0,35), silpnai siejosi su depresijos, nerimo ir streso simptomais (koreliacijos koeficientai svyravo nuo 0,23 iki 0,44).

Diskusija. Tiriamieji, susidurdami su klimato nerimu nenaudojo į prasmę orientuotos įveikos, dažniau rinkosi vengti arba įsitraukti į problemos sprendimą. Moderacijos analizė parodė, kad daugelis modelių buvo nereikšmingi, daugeliu atveju nepriklausomi kintamieji paaiškino tik labai nedidelę dalį taikomų įveikos strategijų, o tai rodo, kad svarbūs yra kiti veiksniai. Tyrime analizuojama tema gali būti reikšminga klinikinėje psichologų praktikoje.

Darbo vadovė: asist. dr. Dovilė Šorytė

Darbo konsultantė: doc. dr. Neringa Grigutytė

Raktiniai žodžiai: nerimas dėl klimato kaitos, įveika, nerimastingumas, neurotiškumas, neigiamos emocinės būsenos.

POKALBIŲ ROBOTU PAREMTŲ INTERVENCIJŲ POVEIKIS JAUNIMO PSICHIKOS SVEIKATAI: SISTEMINĖ APŽVALGA

Livija Žiemienė¹, Austėja Dumarkaitė¹, Jorge Grimaldos²

¹*Psichotraumatologijos centras, Psichologijos institutas, Filosofijos fakultetas, Vilniaus universitetas*

²*Department of Basic and Clinical Psychology and Psychobiology, Universitat Jaume I, Castellón, Spain*

Įvadas. Jaunų suaugusiųjų raidos tarpsnis pasižymi padidėjusia psichikos sveikatos sutrikimų atsiradimo rizika ir gyvenimo stresorių patyrimu, ypač globalių iššūkių kontekste (Feng et al., 2025). Nors pagalbos poreikis yra didelis, jį riboja specialistų trūkumas, išteklių stoka ir stigma (Li et al., 2025). Skaitmeninės technologijos, įskaitant pokalbių robotus (angl. *Chatbot*), gali padėti mažinti jaunimo psichikos sveikatos sunkumus, tačiau jų poveikis jaunimo psichikos sveikatai vis dar nėra pakankamai ištirtas. Šios sisteminės apžvalgos tikslas – susisteminti tyrimų duomenis apie jaunimui (16-25 m.) skirtų pokalbių robotais grįstų intervencijų 1) charakteristikas, 2) veiksmingumą ir 3) diegimo rodiklius.

Metodika. Tyrimas atliktas pagal PRISMA 2020 gaires, protokolas registruotas PROSPERO (CRD420251068055). Publikacijų paieška atlikta 5 duomenų bazėse – PubMed, PsycINFO, Scopus, Web of Science ir IEEE Xplore. Identifikuoti straipsniai (N = 5155) įkelti į „Rayyan“, pašalinti dublikatai (n = 2208). Du nepriklausomi tyrėjai atrinko